

Konferences darba valodas bija angļu, krievu un lietuviešu. Saprotais, ka baltu lingvistiem lietuviešu valodas izpētes specifisku problēmu apspriešanai savā sekcijā visērtāk par saziņas līdzekli ir lietot lietuviešu valodu, kuru augstskolā pietiekamā līmenī ir apguvuši arī latviešu valodnieki. Taču lietuviski nolasītie referāti par lietuviešu kultūras vēstures pētījumiem diemžēl šīs valodas nepratējiem speciāli organizētās sekcijas sēdē palika nesaprotami. Tomēr kopumā var teikt, ka Šauļu Universitātes starpdisciplinārā konference deva iespēju iepazīt ne tikai šauri specializēto jomu, kurā strādā katrs pētnieks, bet arī palūkoties plašāk uz humanitārās jomas zinātniekus interesējošām tēmām un gūt jaunu pieredzi dažādu problēmu izpētes un izklāsta paņēmienos.

Šauļu Universitātes Humanitāro pētījumu centra organizētās 6. starptautiskās starpdisciplinārās konferences referātus, pārstrādātus zinātniskos rakstos, plānots publicēt periodiskajā izdevumā *Acta humanitarica universitatis Saulensis*.

Anete Karlsona, Ieva Ose

20. STARPTAUTISKĀ ZINĀTNISKĀ KONFERENCE “SABIEDRĪBA UN KULTŪRA” LIEPĀJAS UNIVERSITĀTĒ*

2017. gada 19.–20. maijā Liepājas Universitātes (LiepU) Izglītības zinātņu institūta Socioloģisko pētījumu centrs sadarbībā ar Liepājas pilsētas domi, Liepājas muzeju, Melardalenas Augstskolu (Zviedrija) un Lietuvas Izglītības zinātņu universitāti organizēja 20. starptautisko zinātnisko konferenci “Sabiedrība un kultūra: izziņa un jaunas zināšanas”.

Plenārsēdi atklāja konferences organizācijas komitejas priekšsēdētāja Artura Medvecka pateicības vārdi šī ikgadējā zinātnes notikuma ierosinātājiem, rīkotājiem un dalībniekiem. LiepU rektore akademiķe Dace Markus savā apsveikumā uzsvēra, ka mainās institūcijas, politika, bet

* LETONIKA E. Evarts piedalījās konferencē projekta “Latvijas vēsture: Kultūrvēsturiskā vide un sociālpolitiskās norises Baltijas jūras reģiona kontekstā” (VPP Letonika) ietvaros. I. Boldāne-Zeļenkova piedalījās konferencē Latvijas Zinātnes padomes sadarbības granta Nr. 660/2014 “Kultūru migrācija Latvijā – iedzīvotāju grupu etnokultūras izpausmju izmaiņas un ideoloģisko strāvotāju saskarsmes skatījums” ietvaros.

zinātnieku sabiedrība pastāv, darbojas, veic domu apmaiņu neatkarīgi no strukturālām pārmaiņām. Liepājas domes priekšsēdētāja vietnieks izglītības un sporta jautājumos Vilnis Vitkovskis izteica savu cieņu un apbrīnu par sasniegto 20. gadskaitli, kas apliecina konferences nozīmi, prestižu un kvalitāti. Konferences organizācijas komitejas līdzpriekšsēdētāja Sandra Grigaravičūte (*Grigaravičiūtē*, Lietuva), sveicot konferences 20 gadu jubilejā, pateicās LiepU par draudzību, cieņu un attiecību uzturēšanu starp Latviju un Lietuvu. Konferences organizācijas komitejas līdzpriekšsēdētājs Andrejs Ozoliņš (Zviedrija) dalījās atmiņās un sajūtās, kādas pārņēma, uzsākot organizēt starptautisku konferenci, kuras nosaukumu veido “divi smagi vārdi” – sabiedrība un kultūra. Zviedru kolēģu viens no lielākajiem pārsteigumiem Latvijā bijis fakts, ka trīs paaudzes zina un kopā dzied tautas dziesmas. Savu ģimeņu pieredzē viņi nespēja atrast nevienu dziesmu, ko zinātu visu trīs paaudžu pārstāvji. Izsakot cerību, ka konferences darbs neapsiks, viņš aicināja uz tikšanos vēl pēc pieciem gadiem.

Pirmais plenārsēdes referāts “Kuršu kāpu iedzīvotāju kultūrvēsturisko sakņu avoti un dokumentālās filmas veidošana” bija veltīts starptautiska projekta (Latvija, Lietuva, Vācija) starprezultātu prezentēšanai. Projekta vadītājas – Daļas Kiseļūnaites (*Dalia Kiseliūnaite*, Lietuva) teorētisko ievadu par kuršu valodu un tradīcijām, avotu kritiku un izveidotajām datubāzēm papildināja režisors Arvīda Barisa (*Arvydas Barysas*) dokumentālā filma “Vārdi vējā” par Zviedrijā dzīvojošiem trīs kuršu cilmes brāļiem no Nidas, kuri kuršu valodā, ko savstarpējā komunikācijā joprojām izmanto, kolorīti stāstīja par kuršu tradīcijām, t.sk. vārnu ķeršanu.

Otrs plenārsēdes lasījums bija vērsts uz dažādu valstu studentu mācīšanās un komunikācijas ieradumu salīdzināšanu. Tas balstīts referenta – doktoranta Maikla Rodina (*Michael A. Rodin*, ASV) lauka pētījumos, kas veikti, strādājot ASV un Latvijas augstskolās. Viņš vērtēja tādus kritērijus kā lekciju apmeklētība, mājasdarbu izpilde, saziņai ar pedagogu izmantotie rīki (*skype* – Latvijā, *sms* – ASV) u.tml.

Plenārsēdi noslēdza A. Medvecka atskats uz konferences 20 darba gadu devumu pētniecībā, akadēmiskajā izglītībā un kultūrā un iepriekšējās konferences XIX rakstu krājuma “Sabiedrība un kultūra” atvēršana (pagaidām gan tikai elektroniskajā versijā).

Starptautiskajā konferencē sabiedrību un kultūru izziņas un jaunu zināšanu diskursā vērtēja zinātnieki no ASV, Bulgārijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas un Zviedrijas. Konferences darbs bija organizēts šādās sekcijās: “Vēsture”, “Filozofija”, “Socioloģija”, “Ekonomika un vadībizinātne”,

“Vides zinātne”, “Starpdisciplināri pētījumi”, “Pedagoģija” un “Māksla/mūzika”.

Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta (LU LVI) pārstāvji darbojās vēsturei veltītajā sekcijā, kuras darba kārtībā bija iekļauti desmit referāti par dažādām Latvijas un kaimiņvalstu – Lietuvas un Polijas – vēstures problēmām. Hronoloģiski un tematiski daudzveidīgais sekcijas darbs bija organizēts divās daļās, kur pirmajā daļā bija paredzēti seši, bet otrajā – četri referāti. Lielvārdes muzeja pārstāve Zane Nemme referēja par kalpu algām Lielvārdes draudzē 19. gadsimta beigās, balstoties uz Latvijas Valsts vēstures arhīvā pieejamajiem avotiem, viņa izvērtēja gan algu saņēmēju kategorijas, gan pašu norēķināšanās veidu – pārtikas piešķirumi, apģērbs, skaidra nauda un produkti, gan algu apmēru, norādot, ka dažādos pagastos algas proporcijas varēja atšķirties. Juris Millers (LiepU) iepazīstināja ar dzimtas vēstures padziļinātas izpētes rezultātā jaunatklātiem faktiem mākslinieka Johana Lēberehta Eginka (1784–1867) biogrāfijā, kas līdz šim bijuši neskaidri. Izmantojot vietējo muižu dokumentus, referents akcentēja uzmanību uz J. L. Eginka audzģimeni un uzvārda izcelsmi.

Valsts emeritētā zinātniece profesore Ilga Apine izvērtēja Latvijas etnopolitiskā kursa pretrunas starpkaru periodā un mūsdienās, kuru cēloņi rodami etnopolitikas veidotāju veiktajās izvēlēs, sasteigtos un nepārdomātos lēmumos. Edvīns Evarts (LU LVI) referātā “Ikdienas dzīves aspekti Latvijā Otrā pasaules kara laikā: narkotiku izmantošana medicīnā un narkomānija” norādģija, ka pirms Otrā pasaules kara narkotiku lietošana Latvijā būtiski atšķģirģas no mūsdienu situģcijas, jo to pieejamģiba bija ievģrojami lielģka. Kara laikā stingra uzskaitģe un kontrole sģkģas faktiskģi tģdģģ, ka narkotģiskas vielas saturoģus medģkamentus padomģju vara bija aizģvedusi lģdzi un 1941. gada beigģs iespģjas tģs saģemt no Vģcģijas nebģja. Kontroles rezultģtģ atklģģas daudģas problģmas narkotģisko vielu izlietoģumģ. Ilze Boldģne-Zģģenkova (LU LVI) savģ ziņoģumģ pievģrsģs tģmai par varas un kultģras mijģiedarbģbu padomģju okupģcijas reģģima gados, akcentģjot trģs varas izmantotģs metodes sadarbģbas “veģcinģģšanģi” – represģjas, kontrole un motivģģģana.

Lietuvas pģrstģves Sandras Grģgaravģģģtes referģts bija veltģts liģtuviģģu un Lietuvas attģloģumam Padomģju Krievģjģ laģka posmģ no 1918. lģdz 1920. gadam. Referģte analizģja Lietuvas Nacionģlģs padomes un Lietuviģģu galvenģs nacionģlģs padomes Krievģjģ (Voroģeģģ un vģlģk arģ citģs pģlsģtģģs) sadarbģbu, kas pamatģ skģra Lietuvas bģģģģu jautģģjumus. 1920. gadģ viģnoģģnģģ ar Krievģju bģģģģu jautģģjumus bija nosģģģta pat nepģlģnas divas nedģģģas agrģk nekģ mģera lģģģums. Lodģzas Universģtģtes

(Polija) pārstāvis Bogušs Bomanovskis (*Bogusz Bomanowski*) izvērtēja militārās teorijas Centrālajā un Austrumeiropā starp 1500. un 1800. gadu un pievērsās pārpratumiem to skaidrojumos.

LiepU vēsturniece Ārija Kolosova savā priekšlasījumā analizēja reliģijas pārstāvju iesaistīšanos Trešās atmodas kustībā. Pētniece norādīja, ka šajā kontekstā nozīmīgu vietu ieņēmusi kustība “Atdzimšana un atjaunošanās”, kuras rašanās bija saistīta ar grupu “Helsinki 86”. Viens no grupas radītājiem bija mācītājs Juris Rubenis, kas kalpoja Liepājas Luterā baznīcā. Ā. Kolosova norādīja, ka Trešās atmodas laikā mācītāju atbalsts bija ievērojams papildu spēks tālākai jaunās demokrātijas tapšanai. Iveta Krilova (Daugavpils Universitāte) dalījās ar promocijas darba ietvaros veiktā pētījuma rezultātiem par sektā iesaistīto sieviešu atspoguļojumu padomju okupācijas varas presē (1953–1964) un prokuratūras materiālos. Doktorantes zinātnisko interešu objekts ir sieviešu marginālisma problemātika.

Sekcijas darbu noslēdza Lietuvas arheologa Arvīda Malonaiša (*Arvydas Malonaitis*) referāts par Lietuvas teritorijā fiksēto tradīciju bojāt dzelzs āmus, kas konstatēta ar 1.–16. gadsimtu datējamā arheoloģiskajā materiālā.

Pēc diskusiju daļas konference tika slēgta. Nākamajā dienā referentiem bija iespēja doties Vides zinātņu jomas izbraukuma sesijā uz Lejas-kurzemi, bet dienas noslēgumā Liepājas viesi bija aicināti apmeklēt Muzeju nakts pasākumus. Nolasītie referāti, pārstrādāti rakstos, tiks publicēti konferences krājumā.

Ilze Boldāne-Zeļenkova, Edvīns Evarts